

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 20 051.191
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника
доктору педагогічних наук, професору,
професору кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій
Цюняк Оксані Петрівні
(76018, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57)

ВІДГУК

офіційного опонента

ШУКАТКИ Оксани Василівни

на дисертацію **ОКЛІЄВИЧА Назара Орестовича**

**«ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ФУТБОЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта /
Педагогіка

Актуальність теми дослідження

В умовах воєнного стану в Україні, коли фізичне й психоемоційне здоров'я дітей зазнає суттєвих негативних впливів, актуалізується суспільний запит на підготовку педагогів, здатних забезпечувати безпечне, здоров'язбережувальне та психологічно комфортне освітнє середовище. У цьому контексті спортивно-оздоровча діяльність з елементами футболу розглядається як ефективний засіб фізичного розвитку, соціалізації, формування навичок командної взаємодії, відповідальності та емоційної стійкості молодших школярів.

З огляду на це тема дисертаційного дослідження Назара Орестовича Оклієвича «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі» є своєчасною та суспільно значущою. Попри значний науковий доробок із проблем професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, у практиці закладів вищої освіти недостатньо розроблено інноваційне методичне забезпечення, адаптоване до вимог НУШ, вікових особливостей молодших школярів, принципів інклюзивності, безпеки та міжпредметної інтеграції. Відтак, потребують подальшого наукового осмислення питання підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах безпекових викликів, організації занять під час воєнного стану, забезпечення психолого-

педагогічної підтримки дітей та створення безпечного спортивно-оздоровчого середовища.

Актуальність дисертаційного дослідження належно обґрунтовано у роботі. Аналіз тексту дисертації та наукових публікацій автора засвідчує, що рецензована праця присвячена актуальній і недостатньо розробленій проблемі педагогічної освіти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дослідження проводилося у межах планової науково-дослідної роботи кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Педагогічного факультету Карпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Професійна підготовка вчителя: соціально-педагогічний контекст» (державний реєстраційний номер: 0117U003281).

Тему дослідження затверджено на Вченій раді Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 9 від 01 листопада 2022 р.), а після уточнення Вченою радою Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 11 від 28 жовтня 2025 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Результати дисертаційного дослідження носять об'єктивний характер, опираються на достатню кількість дослідницького матеріалу та підтверджуються широтою охоплення і узагальнення зібраних і опрацьованих особисто автором первинних матеріалів, застосуванням комплексу методів наукового пошуку. Отримані показники обчислені з використанням методів математичної статистики.

Аналізуючи ґрунтовність наукових положень, висновків, необхідно, перш за все, відзначити логічний взаємозв'язок назви наукового напрямку, постановки мети і завдань дослідження. Висновки впливають з завдань та змісту дисертаційного дослідження, їх об'єктивність і новизна не викликає сумніву. Автором чітко визначена методична та теоретична основа дослідження.

Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження викладено у 18 публікаціях автора (з них 10 – одноосібні), зокрема: 2 – у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus / Web of Science Core Collection (категорія А); 4 – у наукових фахових виданнях України (категорія Б); 4 – у наукових вітчизняних фахових виданнях, які додатково відображають результати дослідження; 7 – тез у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 – методичний посібник.

Робота складається з анотацій, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загального висновку та списку використаних джерел (338 найменувань) та 10 додатків. Дисертація

містить 20 таблиць і 31 рисунок. Загальний обсяг дисертації становить 300 сторінок, з яких 187 сторінок основного тексту.

Достовірність результатів та їх наукова новизна

До найбільш значущих наукових результатів треба віднести те, що автором вперше цілісно обґрунтовано теоретичні і практичні аспекти підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі у контексті НУШ та з урахуванням викликів воєнного стану; висвітлено структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до окресленого виду діяльності, визначено критерії та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в сучасній початковій школі; розроблено авторську модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі і виокремлено педагогічні умови її практичного впровадження в освітній процес ЗВО; окреслено методологічні підходи; уточнено зміст базових понять з теми дослідження; конкретизовано принципи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури: загально-педагогічні та спеціальні;

Нам імпонує, що дисертантом удосконалено зміст, методи та форми організації підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу, а також напрями спортивно-оздоровчої діяльності (з елементами футболу) вчителя фізичної культури.

Також подальшого розвитку набули наукові положення щодо вдосконалення теорії та методики підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу, їх використання у системі післядипломної педагогічної освіти.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення результатів дослідження полягає у реалізації моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу, впровадженні в освітній процес ЗВО змісту, методів і форм організації підготовки майбутніх педагогів до окресленого виду діяльності, а також дослідницько-експериментальній перевірці результатів дослідження.

Необхідно вказати на достатню географію впровадження результатів дисертаційного дослідження Оклієвича Назара Орестовича.

Основні положення та результати дослідження упроваджено в освітній процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 03.04-29/23 від 04.12.2025 р.), Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 03-24/01/3710 від 28.11.2025 р.), Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка (довідка №29/19.02-33 від 08.01.2026 р.), ВСП

«Івано-Франківський фаховий коледж фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України» (довідка № 510/01-13/08 від 09.12.2025 р.), Ліцею № 3 Івано-Франківської міської ради (довідка № 727 від 18.12.2025 р.)

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому та ідентичності основних положень дисертації

У першому розділі **«Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі»** здійснено теоретичний аналіз стану досліджуваної проблеми у педагогічній теорії та освітній практиці; висвітлено сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи в початковій школі та організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу. Окрему увагу приділено сучасним тенденціям розвитку системи підготовки футболістів, що зумовлені суттєвими змінами специфіки змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів. У розділі також уточнено та схарактеризовано сутність ключових понять дослідження, зокрема: «професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури», «професійна готовність учителя фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу», «спортивно-ігрова діяльність в початкових класах», «здоров'язберезувальна компетентність майбутнього педагога», «спортивно-оздоровче освітнє середовище початкової школи», «педагогіка партнерства в спортивно-оздоровчій діяльності».

На особливу увагу заслуговує висвітлений автором вітчизняний і зарубіжний досвід підготовки вчителів фізичної культури у закладах освіти, аналіз якого підтверджує доцільність посилення уваги до індивідуалізації та оптимізації тренувального процесу футболістів на всіх етапах багаторічного спортивного вдосконалення. При цьому акцентовано на необхідності цілеспрямованого формування окремих якостей уже в дітей молодшого шкільного віку. Узагальнення світових тенденцій у сфері професійної підготовки фахівців фізичної культури дало змогу визначити перспективні напрями розроблення концепції професійної підготовки майбутніх учителів до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в сучасній початковій школі.

У другому розділі **«Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до реалізації спортивно-оздоровчих заходів з елементами футболу в умовах початкової школи: концепція і методика формування»** автором досліджено стан фізичної підготовленості юних футболістів 6–7 років у сучасній практиці, експериментально перевірено ефективність авторської програми занять із застосуванням групових взаємодій та обґрунтовано її доцільність для моделювання професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації спортивно-оздоровчих заходів з елементами футболу в початковій школі, теоретично

обґрунтовано та розроблено модель професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі, визначено її методологічні підходи, принципи, структурні компоненти, критерії, показники, рівні готовності, напрями діяльності та педагогічні умови ефективної реалізації в умовах ЗВО.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності запропонованої моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу»** визначено компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий, організаційно-комунікативний і практико-діяльнісний), критерії (мотиваційний, когнітивний, комунікативний, рефлексивно-процесуальний), показники та рівні (високий, достатній, середній і низький).

Педагогічний експеримент складався з констатувального та формувального етапів. До експерименту було залучено здобувачів освіти денної і заочної форми навчання. Експеримент тривав упродовж останніх двох років навчання на освітньому рівні Бакалавр.

Дослідник вказує, що в експериментальному навчанні було впроваджено модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі, яка ефективно впродовж усієї дослідницької роботи забезпечувала формування в них готовності до організації такої діяльності. Аналіз результатів педагогічного експерименту показав, що ефективність реалізації цієї моделі забезпечується через впровадження змістово-методичної, організаційно-технологічної, мотиваційно-рефлексивної умов у ЗВО.

У **висновках** дисертаційного дослідження автором викладено основні результати теоретичного аналізу та експериментальної роботи щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі, окреслено засадничі вимоги, що ставляться до здобувачів освіти з ціллю підготовки їх до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі. Загалом висновки відображають логіку дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети, виконання визначених завдань та практичну значущість одержаних результатів для системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Стиль і мова дисертації

Матеріал дисертації викладено послідовно, стиль викладання науковий, чіткий і лаконічний. В цілому дисертація є закінченою науковою роботою, що відповідає паспорту спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дискусійні положення та побажання щодо вдосконалення змісту дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Оклієвича Назара Орестовича, слід визначити зауваження, які можуть стати предметом дискусії під час захисту:

1. У підрозділі 1.3 ґрунтовно проаналізовано сучасні тенденції підготовки юних футболістів, однак автор переважно зосереджується на системі спортивного тренування та підготовки кваліфікованих спортсменів. Водночас недостатньо конкретизовано, яким чином окреслені тенденції (ігрова орієнтація, тактична підготовка, програмування навантажень, селекційні моделі тощо) можуть бути адаптовані саме до умов початкової школи та професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури. Бажано було б чіткіше виокремити педагогічні механізми трансформації досвіду дитячо-юнацького футболу у спортивно-оздоровчу діяльність дітей молодшого шкільного віку.

2. Позитивно оцінюючи авторський підхід до застосування групових взаємодій у підготовці дітей 6-7 років, варто зазначити, що в роботі дисертант акцентує увагу переважно на фізичній підготовленості юних футболістів, тоді як показники технічної підготовленості, попри заявлену паралельну спрямованість програми, висвітлені менш ґрунтовно.

3. У дисертації переважає описовий характер викладу методів дослідження, тоді як окремі аспекти організації педагогічного експерименту (тривалість етапів, періодичність тестувань, умови проведення контрольних зрізів) доцільно було б подати більш структуровано.

Водночас, варто зазначити, що висловлені зауваження не є принциповими, вони мають рекомендаційний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку та не заперечують наукової цінності дисертаційного дослідження Оклієвича Назара Орестовича.

Загальні висновки

Проведений аналіз дає підстави зробити загальний висновок, що за актуальністю, змістом, сукупністю отриманих результатів, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, достовірністю та повнотою висвітлення їх у публікаціях дисертаційна робота «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта / Педагогіка є завершеним, цілісним дослідженням вагомої наукової проблеми, яке відповідає вимогам, сформульованим у «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження

Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.), що дає підстави для присудження Оклієвичу Назару Орестовичу ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри фізичного виховання
та спорту Львівського національного
університету імені Івана Франка

Оксана ШУКАТКА